

Een Bijbels Leerhuis over Handelingen Gemeenschapsvorming

| 2026 – 2027 |

“ZIJ WIJDDEN ZICH TROUW AAN DE ONDERLINGE GEMEENSCHAP”

“Zij wijdden zich trouw aan de onderlinge gemeenschap”

Doelstellingen

De deelnemers...

- ... leren de kenmerken van de eerste christelijke gemeenschappen kennen
- ... vergelijken de kenmerken van de eerste christelijke gemeenschappen met de huidige kerkgemeenschappen
- ... leren het verhaal van Ananias en Saffira kennen als een verhaal dat oproept tot waarachtigheid
- ... zijn in staat te reflecteren over waarachtigheid in hun eigen leven

Verloop van de avond

19u30	Welkom, lied en korte inleiding
19u40	De drie summaria Tekst lezen - doorgronden - verwerken
20u30	Pauze
20u40	Het verhaal van Ananias en Saffira Tekst lezen - doorgronden - verwerken
21u20	Antwoorden in gebed
21u30	Einde

1. Welkom en lied

In deze derde bijeenkomst zoomen we in op de kenmerken van de eerste christelijke gemeenschappen, meer in het bijzonder de eerste gemeente van Jeruzalem. Wat typeerde die eerste vorm van Kerk-zijn? Hoe gingen de eerste christenen met elkaar om? Waarvoor stonden ze bekend?

Daarnaast staan we ook stil bij een wonderlijk verhaal, dat van Ananias en Saffira. Wat wil dat vreemde en zelfs wrede verhaal ons zeggen? In ieder geval wordt duidelijk dat de groei van de eerste gemeente ook haar pijnen had. Wat kunnen we hieruit leren?

Wij zijn de druppels van één stroom

733

1. Wij zijn de drup-pels van één stroom, wij zijn de tak-ken
2. Uw zach-te, vrien-de - lij - ke kracht die ons van ver te -
3. Houd ons bij - een, maak ons uw Kerk, vol - tooi in ons uw

1. van één boom en Gij be - weegt ons le - ven. Ge -
2. za - men bracht, be - werkt in ons ver - trou - wen. Uw
3. ei - gen werk: 't ge - loof dat zich laat dra - gen, de

1. dra - gen door de - zelf - de lucht: uw stem die in ons
2. vre - de, goed - heid, o - ver - vloed, uw lief - de die ons
3. vreug-de die naar vriend-schap leidt, ge - duld en trou - we

1. hart ver - zucht, wij aan el - kaar ge - ge - ven.
2. zin - gen doet, een nieu - we we - reld bou - wen.
3. dienst - baar - heid voor nu en al - le da - gen.

2. Opwarmer

Als je het leven in je gelovige gemeenschap in drie woorden zou moeten samenvatten? Welke woorden zouden dat dan zijn? Wat zou een gemeenschap van christenen moeten typeren?

3. De drie summaria

Lucas geeft in het boek Handelingen drie samenvattingen van het leven in de eerste gemeente in Jeruzalem. Het worden de drie summaria genoemd (Hand 2; 4; 5) Ze geven een geïdealiseerd beeld van die eerste gemeente. Elders in het nieuwe testament vinden we ook getuigenissen dat het ook in die eerste gemeenste niet altijd rozengeur en maneschijn was. Ook Lucas vermeldt dit trouwens in het boek Handelingen. We mogen er vandaag, samen met de summaria, een bijzonder getuigenis over lezen.

Een opmerking vooraf: in deze tekst wordt het woord 'gemeente' gebruikt. Hiermee bedoelt men een gelovige gemeenschap – wat ze 'gemeen' hebben;

3.1. De tekst lezen

Handelingen 2, 41-47 - Handelingen 4, 32-35 - Handelingen 5, 12-16

⁴¹Degenen die zijn woorden aanvaardden, lieten zich dopen; op die dag breidde het aantal leerlingen zich uit met ongeveer drieduizend.

⁴²Ze wijdden zich trouw aan het onderricht dat de apostelen gaven, aan de onderlinge gemeenschap, het breken van het brood en het gebed.

Het leven van de eerste gemeente

⁴³De vele tekenen en wonderen die de apostelen verrichtten, vervulden iedereen met ontzag.

⁴⁴Allen die tot geloof gekomen waren, bleven bijeen en hadden alles gemeenschappelijk.

⁴⁵Ze verkochten hun eigendommen en bezittingen en verdeelden de opbrengst onder degenen die iets nodig hadden.

⁴⁶Elke dag kwamen ze trouw en eensgezind samen in de tempel, braken het brood bij elkaar thuis en gebruikten hun maaltijden in een geest van eenvoud en vol vreugde.

⁴⁷Ze loofden God en stonden in de gunst bij het hele volk. De Heer breidde hun aantal dagelijks uit; steeds meer mensen werden gered.

Het gemeenschappelijke bezit

³²Allen die tot geloof gekomen waren, leefden eendrachtig samen. Geen van hen beschouwde zijn bezittingen als zijn persoonlijk eigendom, want ze hadden alles gemeenschappelijk;

³³De apostelen bleven met grote kracht getuigen van de opstanding van de Heer Jezus, en God begunstigde allen rijkelijk.

³⁴Niemand onder hen leed gebrek: wie een stuk grond of een huis bezat, verkocht het, bracht de opbrengst naar de apostelen

³⁵en legde die aan hun voeten neer, waarna het geld naar behoefte onder de gelovigen werd verdeeld.

Wonderbaarlijke genezingen

¹²De apostelen verrichtten vele tekenen en wonderen onder het volk. De gelovigen kwamen eensgezind bijeen in de zuilengang van Salomo,

¹³en ofschoon niemand zich daar bij hen durfde te voegen, sprak het volk vol lof over hen.

¹⁴Er kwamen steeds meer mensen bij die in de Heer geloofden, een groot aantal mannen zowel als vrouwen,

¹⁵en ze legden zelfs zieken op draagbedden of matten buiten op straat, in de hoop dat toch ten minste de schaduw van Petrus, wanneer hij voorbijkwam, op een van hen zou vallen.

¹⁶Ook vanuit de steden rondom Jeruzalem stroomden de mensen toe; ze brachten zieken mee en mensen die door onreine geesten gekweld werden, en allen werden genezen.

3.2. De tekst doorgronden

Onderbroken door het korte voorbeeld van Jozef Barnabas en het verhaal van Ananias en Safira, dat we hierna nog zullen lezen, beschrijft Lucas hier drie keer samenvattend hoe de eerste christenen in Jeruzalem samenleefden. Kan je de kenmerken van deze gemeenschap hier opsommen? In welke verzen vind je dat terug?

3.3. De tekst verwerken

Kijk nog een terug naar de kenmerken van de eerste gemeente in Jeruzalem zoals Lucas die beschrijft in Handelingen. Kijk nu ook een naar je eigen gelovige gemeenschap, waar je misschien lid van bent. Welke kenmerken vind je terug?

Welke verschillen zie je? Kan je een paar voorstellen formuleren om de verschillen weg te werken, om meer op de eerste gemeente te gaan lijken?

PAUZE

4. Het verhaal van Ananias en Saffira (Hand 4, 36-37; 5, 1-11)

4.1. De tekst lezen

De drie summaria worden onderbroken door twee 'anekdotes', uit het leven gegrepen. Ze geven een inkijk in de dagelijkse realiteit van de eerste gemeenschappen, niet alles liep perfect...

³⁶Een van hen was Josef, een Leviet uit Cyprus, die van de apostelen de bijnaam Barnabas had gekregen, wat in onze taal 'zoon van de vertroosting' betekent.

³⁷Hij bezat een akker, die hij verkocht, waarna hij het geld naar de apostelen bracht.

¹Een zekere Ananias verkocht samen met zijn vrouw Saffira eveneens een stuk grond,

²maar hield een deel van de opbrengst achter – ook zijn vrouw wist daarvan – en bracht de rest van het geld naar de apostelen.

³Maar Petrus zei: 'Ananias, waarom heb je je door Satan laten misleiden en heb je de heilige Geest bedrogen door een deel van de opbrengst van het stuk grond achter te houden?

⁴Je had het immers niet hoeven te verkopen, en nu je het wel verkocht hebt, had je met de opbrengst toch kunnen doen wat je wilde? Wat heeft je bezielde om je zo te gedragen? Niet de mensen heb je bedrogen, maar God zelf.'

⁵Bij het horen van deze woorden viel Ananias neer en stierf, en iedereen wie dit ter ore kwam schrok hevig.

⁶Enkele jongemannen wikkelden hem in een lijkwade, droegen hem naar buiten en begroeven hem.

⁷Ongeveer drie uur later kwam zijn vrouw binnen, die niet wist wat er gebeurd was.

⁸Petrus vroeg haar: 'Zeg me, hebben jullie het stuk grond voor dit bedrag verkocht?' Ze antwoordde: 'Ja, voor dit bedrag.'

⁹Daarop zei Petrus: 'Hoe hebben jullie durven besluiten om de Geest van de Heer te trotseren? Kijk, degenen die je man begraven hebben staan voor de deur, en ze zullen ook jou naar je graf dragen.'

¹⁰Onmiddellijk viel ze voor zijn voeten neer en stierf. Toen de jongemannen binnenkwamen, troffen ze haar dood aan. Ze droegen haar naar buiten en begroeven haar bij haar man.

¹¹De hele gemeente en allen die hiervan hoorden, werden door grote schrik bevangen.

4.2. De tekst doorgronden

Het verhaal van Ananias en Saffira doet opkijken. Het is toch wel een wreed verhaal. Moesten zij dood omdat ze wat geld achtergehouden hebben? We bekijken het van naderbij. We overlopen enkele vragen die het verhaal in context plaatsen.

Was het in de eerste gemeente verplicht om je bezittingen en je grond te verkopen?

Waarin schuilt de misdaad van Ananias?

Waarom was dit zo erg?

4.3 De tekst overwegen

Ananias en Saffira zijn geen monsters. Ze zijn mensen zoals wij – mensen die deel uitmaken van een gemeenschap, die erbij willen horen, die gezien willen worden. Maar ergens onderweg kozen ze voor de schijn. Ze hielden iets achter. Niet alleen voor de gemeenschap, maar ook voor God.

Het verhaal stelt ons voor een ongemakkelijke spiegel. En het lied van Huub Oosterhuis doet dat ook, maar op een andere manier – niet als aanklacht, maar als uitnodiging. De dichter verlangt ernaar om een woord te spreken *dat waar en van hem is*. Hij verlangt ernaar gezien te worden zoals hij werkelijk is – ook in zijn armoede, zijn tekort, zijn gewone gezicht.

Misschien is dat wel de diepste vraag van vanavond: durven wij ons zo te laten zien? Voor elkaar, en voor God?

We luisteren naar een lied dat ten diepste hierover gaat, het is geïnspireerd op psalm 139, op tekst van Huub Oosterhuis, op muziek van Stijn Van der Loo, gezongen door Trijntje Oosterhuis. https://youtu.be/Pk4nkAecBZ4?si=WVTa_Rld08cN8q4N

Ken je mij? Wie ken je dan?
Weet jij mij beter dan ik?
Ken je mij? Wie ben ik dan?
Weet jij mij beter dan ik?
Ogen die door de zon heen kijken
Zoekend naar de plek waar ik woon
Ben jij beeldspraak voor iemand
die aardig is, of onmetelijk ver,
die niet staat en niet valt
en niet voelt als ik,
niet koud en hooghartig
Ken je mij? Wie ken je dan?
Weet jij mij beter dan ik?

Ken je mij? Wie ben ik dan?
Weet jij mij beter dan ik?
Hier is de plek waar ik woon
Een stoel op het water,
Een raam waarlangs het opklarend weer
Of het vallende duister voorbijvaart
Heb je geroepen? Hier ben ik
Ken je mij? Wie ken je dan?
Weet jij mij beter dan ik?
Ken je mij? Wie ben ik dan?
Weet jij mij beter dan ik?
Ik zou een woord willen spreken
Dat waar en van mij is
Dat draagt wie ik ben,
dat het houdt,
Ik zou een woord willen spreken
Dat rechtop staat als mens die mij aankijkt en zegt
Ik ben jouw zuiverste zelf,
rees niet, versta mij, ik ben, ik ben
Ken je mij? Wie ken je dan?
Weet jij mij beter dan ik?
Ken je mij? Wie ben ik dan?
Weet jij mij beter dan ik?
Ben jij de enige voor wiens ogen
Niet is verborgen van mijn naaktheid
Kan jij het hebben, Als niemand anders,

Dat ik geen licht geef, niet warm ben,
Dat ik niet mooi ben, niet veel
Dat geen bron ontspringt
in mijn diepte
Dat ik alleen dit gezicht heb,
geen ander.
Ben ik door jou, zonder schaamte,
gezien, genomen,
door niemand minder?
Zou dat niet veel teveel waar zijn?
Zou dat niet veel teveel waar zijn?
Ken je mij? Wie ken je dan?
Weet jij mij beter dan ik?
Ken je mij? Wie ben ik dan?
Weet jij mij beter dan ik?

Reflectievragen

Welke zin of woord uit het lied raakte jou het meest? Waarom?

Het lied vraagt: *"Weet jij mij beter dan ik?"* Ananias en Saffira leken te denken dat God hen níet kende. Herken je die neiging – om te denken dat je iets kunt verbergen, voor God of voor anderen?

Het lied zegt: *"Ik zou een woord willen spreken dat waar en van mij is."* Wat maakte het voor Ananias en Saffira zo moeilijk om dat te doen? Wat maakt het voor ons moeilijk?

In het lied klinkt een verlangen: *"Ben ik door jou, zonder schaamte, gezien, genomen?"* Denk je dat Ananias en Saffira geloofden dat dit mogelijk was? Wat verhinderde hen om zich zo te laten zien?

4. Antwoorden in gebed

God, kom mij te hulp.

Heer, haast U mij te helpen.

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Zoals het was in het begin en nu en altijd

En in de eeuwen der eeuwen.

Amen.

The Kingdom of God

Em C Am G D G D C

The king - dom of God is jus - tice and peace and joy in the Ho - ly

4 Am/C D G C Em Am G D Bm Em D G

Spir - it. Come, Lord, and o - pen in us the gates of your king - dom. The

Schriftlezing

Jezus zei: “Als je broeder of zuster tegen je zondigt, moet je die persoon onder vier ogen daarop aanspreken. Als hij luistert, heb je hem teruggewonnen. Luistert hij niet, haal er dan een of twee anderen bij, want een aanklacht is rechtsgeldig met een verklaring van ten minste twee getuigen. Als hij ook naar hen niet luistert, leg het dan voor aan de gemeente. Weigert hij ook naar de gemeente te luisteren, behandel hem dan als een heiden of een tollenaar. Ik verzeker jullie: alles wat jullie op aarde bindend verklaren zal ook in de hemel bindend zijn, en alles wat jullie op aarde ontbinden zal ook in de hemel ontbonden zijn.” (Mt.18,15-18)

Voorbede

Heer, wij bidden voor al onze kerkgemeenschappen. Geef ons een hart dat wil luisteren naar Uw stem. Bewaar ons voor verharding, voor eigenwijsheid, voor het zoeken van onze eigen weg. Leer ons om Uw Woord nederig te ontvangen en het te doen, zodat Uw Geest ons vernieuwt.

Vader, wij bidden dat U onze gemeenten vervult met oprechte liefde. Waar spanningen zijn, breng daar genezing; waar misverstanden leven, breng daar begrip. Maak ons één in Christus, zodat onze eenheid een getuigenis wordt voor de wereld.

Acclamatie

Heer, zegen onze gemeenten met geestelijke groei. Laat Uw waarheid helder klinken — in de prediking, in het pastoraat en in het dagelijks leven. Bescherm ons tegen dwaalleer, tegen onverschilligheid en tegen alles wat ons van U wil wegtrekken. Geef dat wij vasthouden aan het evangelie dat U ons gegeven hebt.

Acclamatie

Heer Jezus, wij bidden voor alle gelovigen, ook voor onszelf. Als wij Uw stem horen, help ons dan om niet hardnekkig te zijn, maar gehoorzaam. Maak ons zachtmoedig en bereid om ons te laten leiden door Uw Geest.

Acclamatie

Heer, versterk hen die moe zijn, die twijfelen, of die door moeilijke omstandigheden gaan. Geef nieuwe kracht, een vernieuwde hoop en het diepe besef dat U dichtbij bent. Laat Uw vrede sterker zijn dan onze zorgen.

Vader, help ons om te leven als licht en zout. Dat ons geloof niet slechts woorden zijn, maar zichtbaar wordt in daden van liefde, recht en barmhartigheid. Gebruik ons om anderen te bereiken met Uw genade.

Acclamatie

Onze Vader

Zegenlied

God zal met je meegaan
als licht in je ogen
als lamp voor je voet
als hand op je hoofd
en arm om je schouder;
als baken bij ontij en verte die wenkt
als groet op je lippen en hoop in je hart
als stem die je uitdaagt
en woord dat je voorgaat.